

مدرسه علمیه:.....
شهرستان:.....
استان:.....

کاربرگ پیشنهاد موضوع و طرح اجمالی رساله علمی

(پیوست ۱)

نام و نام خانوادگی : فهمیه یوسفی	نام پدر: ابوالقاسم	شش طلبگی:	۹۶۱۵۴۲۰۰۲۵	رشته: فقه خانواده
تعداد واحد گذرانده:				
انتخاب موضوع : زمان اختیاری ☐ زمان الزامی ☐	انتخاب با تاخیر ☐	تاریخ ثبت نام:.....	مدت تأخیر:.....	
آدرس :	تلفن ثابت:	تلفن همراه:		
پست الکترونیک:.....				

نام عنوان پیشنهادی: تاثیر متقابل قوامیت و امر به معروف و نهی از منکر در روابط خانوادگی

اولویت عنوان اول دوم

الف) بیان موضوع و توضیح مسأله!

در مباحث فقه خانواده یکی از موضوعاتی که مبنای بسیاری از مباحث دیگر قرار میگیرد قوامیت زوج بر زوجه است. با تعمق در مبانی عقلی و نقلی می توان دریافت که ماهیت قوامیت ریاست و سرپرستی در خانواده یا عبارتی دیگر پذیرش مسیولیت در جهت تامین مصالح و دفع مفاسد در میان خانواده است که به تناسب ویژگی ها و توانایی های ذاتی زوج از جانب شارع مقدس بر دوش وی نهاده شده است به نظر می رسد از جمله مهمترین آثار قوامیت در بهبود بخشی روابط خانوادگی در راستای تنظیم حقوق و تکالیف نسبت به یکدیگر ، لزوم اطاعت زوجه از زوج و اختیارات وی در محیط منزل باشد که استحکام و صیانت خانواده را در پی خواهد داشت و چنانچه در این زمینه قصوری از طرفین رخ دهد نشوز و شقاق را که موجب تزلزل بنیان خانواده است را در پی خواهد داشت.

لازم به کر است در روابط خانوادگی متغیر دیگری به نام امر به معروف و نهی از منکر وجود دارد که همانند قوامیت ارتباطی مستقیم با حقوق و تکالیف زوجین ندارد بلکه یک وظیفه شرعی قلمداد می شود که باید از سوی اعضای خانواده بعنوان یک فریضه صریح همچون سایر فرائض بدان اهتمام داشته و نسبت به یکدیگر در مواجهه با معارف و منکرات با رعایت شرایط و موازینش صورت پذیرد ؛ امر به معروف و نهی از منکر یکی از مهمترین مولفاتی است که نقش تعیین کننده ای را در بهبود و صیانت روابط خانوادگی بر پایه ی ارزش های والای انسانی و الهی دارار بوده و استحکام خانواده را بعنوان یک اجتماع کوچک و مقدس برعهده دارد .

نگارنده در پژوهش حاضر بر این عقیده است که هریک از دو مولفه « قوامیت و امر به معروف و نهی از منکر تاثیر مستقلمی را بر روابط خانوادگی با توجه به حوزه مرتبط با خود دارد لکن در مواردی میان آن دو تاثیر متقابلی نیز وجود دارد ؛ بعنوان نمونه چنانچه زوجه از سویی نسبت به انجام معروف و ترک منکر در محیط منزل نسبت به زوج یا فرزندان خویش حساس بوده و اهتمام داشته باشد اما از سوی دیگر زوج یا والد وی را از این کار منع کند از دو منظر مواجهه با خطاب فقهی-دینی است؛ بدین معنا که از طرفی با فریضه الهی « امر به معروف » و « نهی از منکر » مواجه است و از طرفی ریگر با قوامیت زوج و والد با ریاست و سرپرستی بر امور خانواده می باشد، روبروست ؛ پرواضح است که زوجه در صورت کم توجهی و وانهادن امر و نهی واجب را ترک نموده و از این جهت معاقب است ، اما در صورت تداوم آن، لزوم اطاعت را زیر پا گذاشته و خویش را در دام نشوز و آثار و تبعات فقهی آن قرارداده است ؛ البته این تاثیر متقابل نمونه های دیگری را نیز در بر میگیرد که در تحقیق حاضر بدان پرداخته نخواهد شد. بنابراین ، نگارنده در رساله پیش رو بدنبال پاسخ به این پرسش است که تاثیر متقابل « قوامیت » و « امر به معروف و نهی از منکر » در روابط خانوادگی چیست و گستره آن تا کجاست ؟

با توجه به اینکه در این نوشتار دو جنبه مورد توجه قرار میگیرد ابتدا به پیشینه ی قوامیت پرداخته می شود و در ادامه موضوع امر به معروف و نهی از منکر خواهد آمد. ملاحظه آیات و روایاتی که در کلام معصومین (علیهم السلام) که متضمن واژه ی قوامیت و مفاهیم مرتبط با آن است این نتیجه را بدنبال دارد که تنظیم روابط خانوادگی از همان صدر اسلام و در دوران عصر تشریح مورد عنایت بوده است. علاوه بر آن دیدگاه اندیشمندان اسلامی را نیز درباره ماهیت قوامیت و گستره آن در دو رشته تفضیل و فقه می توان رصد نمود. (حلی، حسن بن یوسف، قواعد الاحکام فی معرفه الحلال و الحرام) (شیخ انصاری، المکاسب) (فاضل مقداد، کنز العرفان) (آیت الله جوادی آملی، تفسیر تسنیم) (آیت الله مصباح یزدی، جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن)

البته تبیین گسترده تاثیر گذاری فقهی حقوقی قوامیت در روابط خانوادگی از سوی فقها و مفسرین باعث ایجاد چالش ها و شبهات متعددی از زوایای مختلف پیرامون آن در محافل علمی بدنبال داشته است و محققین را در راستای پاسخگویی و ایجاد چهار چوب متناسب با شرایط زمانی و مکانی به تلاش مضاعف واداشته است که نمونه های آن را می توان در مقالات ذیل مشاهده کرد.

۱- تبیین مولفه های قرآنی قوامیت مردان با تاکید بر کاربست (سنجه های مصلحت) در فقه شیعه، محمد شعبان پور و دیگران

، فصلنامه علمی فقه و حقوق خانواده پیع تابستان ۹۸

۲- قاعده لزوم معاشرت به معروف در روابط زن و شوهر، دکتر رحیم نوبهار و سیده ام البنین حسینی، فصلنامه خانواده پژوهی،

بهار ۹۴

۳- اقتدار، قدرت و قوامیت خانواده از منظر فمینیست و فقه های شیعه، غلامرضا عارف نیا، فصل نامه فقه و تمدن ملل اسلامی،

تابستان ۹۲

۴- قوامیت مرد از نگاه قرآن کریم و کنواسیون رفع تبعیض علیه زنان، فائزه اعظم زاده اردبیلی، اندیشه دینی، بهار ۸۷

امر به معروف و نهی از منکر یک فریضه الهی است که جایگاه بلند مرتبه ای را از صدر اسلام در نزد پیامبر (ص) و پیشوایان دین داراست و از مهمترین ابزار برای پاسداری از ارزش های دین به شمار می رود در کتب فقهی امامیه در زمینه نحوه اجرای آن در سطح جامعه در قالب تعیین محدوده، شرایط آمر و ناهی و تبیین مراحل مختلف آن پرداخته می شود. (شهید اول، لمعه) (محقق، شرایع الاسلام) (فیض کاشانی، مفاتیح الشرایع) در حوزه خانواده و روابط خانوادگی موضوع امر به معروف و نهی از منکر مورد کنکاش علمی قرار گرفته است که میتوان به نمونه های ذیل اشاره نمود.

۱- نقش نماز در تحکیم بنیان خانواده، فاطمه عیدیان، آموزشی تعلیمی ارشدان، ۱۴۰۰

۲- رساله شیوه امر به معروف و نهی از منکر در قلمرو آیات و روایات، یآوری، ۱۳۹۷

۳- امر به معروف و نهی از منکر در خانواده، سیده مریم مرتضوی شاهرودی، نشریه پیوند، اسفند ۸۹

۴- نقش وفاق خانواده در نهادینه شدن معروف و پیشگیری از منکر از منظر قرآن کریم، اعظم پرچم و دیگران، فصلنامه مطالعات قرآن و

حدیث، زمستان ۹۶

۵- درس خارج آیت الله اعرافی سال ۹۲-۹۵

با تتبع در منابع مختلف در خواهیم یافت که دو موضوع «قوامیت» و «امر به معروف و نهی از منکر» بصورت مستقل و مجزا از یکدیگر از سوی محققین مورد بررسی قرار گرفته است. لکن نگارنده کتاب، پایان نامه یا حتی مقاله ای که این دو را کنار هم دیده باشد و به تطبیق و مقارنت آنها در کنار یکدیگر بپردازد رویت نکرده است، بنابراین جنبه نوآوری آن نوشتار در همین محوریت است.

- نظر استاد راهنمای پیشنهادی در باره موضوع و طرح اجمالی :

اینجانب : رضا حیدریان بائی با موضوع اول دوم محقق با عنوان : «تاثیر متقابل قوامیت و امر به معروف و نهی از منکر در روابط خانوادگی» موافق هستم.

تاریخ/ نام خانوادگی / امضاء

رضا حیدریان بائی ۱۴۰۳/۲/۴

Scanned with CamScanner

- نظر استاد مشاور پیشنهادی در باره موضوع و طرح اجمالی :

اینجانب : با موضوع اول دوم محقق با عنوان موافق هستم.
تاریخ/ نام خانوادگی / امضاء

- نظر استاد مشاور (میان رشته ای) پیشنهادی در باره موضوع و طرح اجمالی :

اینجانب : با موضوع اول دوم محقق با عنوان موافق هستم.
تاریخ/ نام خانوادگی / امضاء

مشخصات اساتید

- مشخصات استاد راهنما

نام : رضا نام خانوادگی : حیدریان بائی

آخرین مدرک : حوزوی : سطح ۴ دانشگاهی : -

سابقه راهنمایی : دارد ندارد

تخصص اصلی : فقه و اصول با گرایش (فقه سیاسی)

نام آثار مرتبط با تخصص استاد راهنما یا معرفی عناوین راهنمایی شده همسو :

بررسی فقهی - حقوقی غرور در عقد نکاح - ورشکستگی از منظر فقه و حقوق - بررسی فقهی اتخاذ اوطان متعدده از منظر فریقین - حکم

شرعی بازاریابی شبکه ای و پورسانت (درآمد) ناشی از آن از منظر فقه فریقین - سیادت از منظر فقه امامیه - بررسی حکم تصرف در وقف نامه

و تغییر کاربری موقوفات از منظر امامیه و عامه - بررسی دیدگاه آیت الله جوادی آملی (حفظه الله) در قلمرو ولایت فقیه - بررسی فقهی -

پزشکی تأثیر حرج پدر در سقط درمانی قبل از ولوج روح - تحلیل محتوای انتقادی در مورد طب اسلامی مبتنی بر منابع نقلی اسلام و

ایمیل: Reza.3013@Yahoo.Com تلفن همراه : ۰۹۱۱۱۶۳۰۱۳

- مشخصات استاد مشاور

نام : نام خانوادگی :

آخرین مدرک : حوزوی : دانشگاهی :

سابقه راهنمایی : دارد ندارد

تخصص اصلی :

نام آثار مرتبط با تخصص یا مشاوره های انجام شده همسو:

ایمیل:

تلفن همراه:

- مشخصات استاد مشاور رشته ای

نام خانوادگی: نام :

آخرین مدرک: حوزوی: دانشگاهی:

سابقه راهنمایی: دارد ندارد

تخصص اصلی:

نام آثار مرتبط با تخصص یا مشاوره های انجام شده همسو:

ایمیل:

تلفن همراه:

- توضیحات تکمیلی کار گروه جهت ارتقا و بهسازی طرح اجمالی:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- نظر نهایی کار گروه درباره طرح اجمالی و اساتید

- موضوعات و اساتید پیشنهادی در جلسه مورخهمورد بررسی قرار گرفت و نتیجه آن بر اساس "جدول سنجش و ارزیابی طرح اجمالی" عبارت است از:

(الف) - موضوعات

1- موضوع پیشنهادی: اول دوم پذیرفته شد.

2- هر دو موضوع پیشنهادی مردود است.

3- موضوع پیشنهادی: اول دوم پذیرفته شده و نیازمند اصلاحات بدون بازگشت با بازگشت به کار گروه است.

(ب) - اساتید

1. استاد راهنما برای موضوع مذکور: پذیرفته شد پذیرفته نشد

- استاد راهنمای پیشنهادی کار گروه، در صورت عدم پذیرش استاد راهنمای معرفی شده:

2. استاد مشاور برای موضوع مذکور پذیرفته شد پذیرفته نشد

- استاد مشاور پیشنهادی کار گروه، در صورت عدم پذیرش استاد مشاور معرفی شده:

- امضاء اعضای کار گروه :

نام خانوادگی کارشناس علمی / امضاء نام ، نام خانوادگی کارشناس علمی / امضاء

نام خانوادگی کارشناس علمی / امضاء نام ، نام خانوادگی کارشناس علمی مدعو / امضاء

پی نوشت ها:

۱. نظر به اینکه کاربرد معرفتی موضوع برای عناوین اول و دوم یکی است از این رو پس از درج نام عنوان و تعیین اولویت عنوان اول و یا دوم باید برای هر یک از عناوین بطور جداگانه کاربرد تکمیل گردد.
۲. در بیان موضوع باید در باره سه مطلب توضیح داده شود:
تبیین موضوع و تشریح مشکل و مسأله اصلی - تبیین سنخ مسأله (کلامی، فلسفی، تاریخی، فقهی، تفسیری، میان رشته ای) - تعیین ابعاد موضوع و تبیین محدوده و ویژگی های مسأله تحقیق.
توجه: بین مسأله تحقیق و موضوع تحقیق فرق است موضوع تحقیق عام و کلی است اما مسأله تحقیق خاص و فرعی از فروع موضوع می باشد؛ مسأله تحقیق پرسشی است که در ذهن پژوهشگر راجع به یک پدیده، مشکل و معضل دین، فلسفی، فقهی، فرهنگی، اجتماعی و... ایجاد می شود و پژوهشگر به دنبال پاسخگویی به مسأله با طرح سوال و چهار چوب نظری و فرضیه و پاسخ حدسی به آن می باشد. مسأله تحقیق در رساله های علمی (سطح ۴) عناوین خاص یا اخص همان موضوعات - با رویکرد نقد و بررسی و یا بررسی تطبیقی دیدگاهها و یا بیان موانع و راهکارها و... با ارایه دیدگاه شخصی براساس ضوابط و بیان ادله آن - است که مورد بررسی و واکاوی قرار می گیرد تا منجر به بیان دیدگاه جدید یا طرح و اثبات یک فرضیه و یا نقد عالمانه نگاه پیشینیان و ارایه یافته جدید و... باشد. از این رو با توجه به تفاوت هایی که بین موضوع و مسأله خاص و اخص وجود دارد، لازم است در پیشینه ابتدا به پیشینه موضوع و یا موضوع خاص و آنگاه به پیشینه مسأله تحقیق اگر اخص باشد پرداخته شود.
- فرایند عملیاتی تحقیق مسأله محور عبارت است از: ۱- مواجهه با مشکل ۲- تبدیل مشکل به مسأله ۳- سنخ شناسی مسأله ۴- تجزیه مسأله به سؤال اصلی و فرعی ۵- تهیه ساختار منطقی مسأله.
۳. در پیشینه تحقیق باید به ترتیب در باره سه مطلب توضیح داده شود: بیان پیشینه موضوع تحقیق - بیان پیشینه مسأله تحقیق و معرفی اجمالی تحقیقات پیشین در مسأله تحقیق - بیان تشابه و تفاوت تحقیق حاضر با تحقیقات پیشین.
۴. در صورتی که مسأله تحقیق بینا رشته ای و خاص باشد طلبه می تواند استاد مشاور دوم را نیز معرفی نماید.
۵. نیازمند اصلاح دو صورت دارد: نیازمند با لزوم بازگشت مجدد به کارگروه، در صورتی که اشکالات مهم و اساسی و تعیین کننده در طرح باشد. اما چنانچه اشکالات در حیطه شکلی و جزئی و قابل اغماض و اصلاح با همیاری استاد راهنما باشد نیاز به بازگشت به کارگروه نمی باشد.